

Susisiekimo ministro R. Sinkevičiaus kalba Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Bronislovo Lubio 75-osios gimimo metinių minėjime

Gerbiamasis posėdžio pirmininke, signataro B. Lubio šeimos nariai, signatarai, gerbiamieji kolegos, mieli svečiai!

Šiandien mes minime žmogų, kuris padarė didžiausią proveržį šalies ekonomikoje. Daktaras B. Lubys politikas, mecenatas, kultūros iniciatyvų rėmėjas, savo veikla padaręs stipriausią įtaką Lietuvos pramonei ir jos ateičiai. Man teko garbė dirbti jo komandoje ir semtis iš jo žinių. Savo gyvenime sutikau du pačius iškiliausius ir didžiausius mokytojus: politikoje – tai A. Brazauskas, versle – B. Lubys. Abu reikšmingos mūsų laikmečio asmenybės kiekvienas, sakyčiau, savaip genialus.

Su daktaru B. Lubiū dirbau nuo 1980-ųjų. Tapome ne tik kolegos, bet ir daugiau negu kolegomis. Susitikdavome iki paskutiniųjų jo gyvenimo dienų. Kalbant muzikos terminais Bronislovas buvo plataus diapazono žmogus, įvairiapusis ir savo interesais, ir gebėjimais, ir charakteriu. Jis būdavo visoks, tačiau geriausia jo asmenybė, jo svarbiausios savybės atsiskleidavo ekstremaliose situacijose.

Per 1989 m. „Azoto“ gamyklos avariją, kai žuvo žmonės, kai buvo uždujintos gyvenvietės ir teko evakuoti jų gyventojus, dauguma vadovų pasimetė. Iš Maskvos atvažiavo KGB generolai, partiniai bosai, ir čia Jonavoje puolė ieškoti kaltų. O sproginimas įvyko iš esmės dėl gamyklos konstruktorių ir projektuotojų klaidų.

Įvykus nelaimei B. Lubys ištisas paras dieną ir naktį būdavo gamykloje. Atrodo, kad tos tragedijos metu tik jis vienintelis žinojo, ką daryti, kaip likviduoti sproginimo padarinius. Pasitarimuose jis mus ramino (cituoju): „Kol aš vadovauju gamyklai, padarysiu viską, kad nė vienas mūsų žmogus nesėstų į kalėjimą.“ (citatos pabaiga) Jį spaudė, norėjo kaltę suversti kam nors iš mūsų, bet B. Lubys buvo toks tikras dėl avarijos priežasčių ir taip tvirtai laikėsi pozicijos, kad svečiai iš Maskvos nedrįso prieštarauti. B. Lubys niekada nebijojo asmeninės atsakomybės. Mačiau Bronislovą skirtingose situacijose. Jis visada buvo dalykiškas, griežtas, mąstė racionaliai, savo sprendimus pagrįsdavo ekonomine logika, bet nebijojo ir rizikos. Svarbiausia, kad jo veiksmai būdavo skaidrūs. Jis visą gyvenimą išliko jautrus žmonių skausmui. Matydavau, kaip jis užjaučia kitus, kaip jam spaudžia gerklę girdint apie neteisę paprastų žmonių atžvilgiu.

Paskelbus nepriklausomybę visi svajojo apie praturtėjimą, norėjo gerai gyventi ir daug vilčių siejo su privatizavimu. B. Lubiū buvo siūlomi milžiniški pinigai, kad jis nedalyvautų privatizavime. To siekė galingos jėgos ir Lietuvoje, ir kitose šalyse. Bet B. Lubys savo komandos nepaliko, jis norėjo, kad įmonę privatizuotų joje dirbantys žmonės. Taip ir įvyko, B. Lubys įsigijo 19 % įmonės akcijų. Toks akcijų paketas leido valdyti įmonę, kurti strategiją, planuoti ateitį. Gautas pelnas buvo skiriamas gamybos plėtrai. Pastebėsiu: Bronislovas nejuto potraukio pinigams, jį užvaldė aukštesni tikslai, jis azartiškai bandė jėgas stambiuose pasaulio verslo žaidimuose, svajojo iškelti Lietuvą į pirmaujančių Europos pramoninių šalių gretas. Kiekvienas naujas projektas – tai naujas iššūkis. Tačiau gamybos plėtojimo strategija buvo nuodugniai apsvaistoma, grindžiama teorinėmis žiniomis ir užsienio patirtimi.

Apjungus kelis pagrindinius verslus koncernas „Achemos grupė“ tapo tarptautiniu, išaugo iki didžiausios, daugiau kaip 50 įmonių vienijančios verslo grupės Lietuvoje, kuri ir šiandien dirba chemijos pramonės, gamybos, logistikos, transporto ir krovos, energetikos, žiniasklaidos, sveikatinimo ir kitose srityse. Dažnai B. Lubiū skirtuose sveikinimuose buvo rašoma: „Stulbinanti jūsų gyvenimo sėkmė, svaiginanti karjera.“ Tačiau arčiau jį pažinoję žinojom, kad sėkmė ir karjera buvo jo begalinio darbštumo, vidinės stiprybės, žinių ir išmintingų sprendimų rezultatas. Ką geriausia jis matė kitose šalyse, viską stengėsi diegti „Achemos grupės“ įmonėse. Didžiausią palaimą teikdavo galimybė pasidalinti, padėti

žmonėms, daugiau mokėti savo komandai. Vidutinis darbuotojų užmokestis „Achemoje“ visada viršydavo uždarbį Lietuvos įmonėse vidurkį. „Achemos grupė“ viena pirmųjų Lietuvoje prisijungė prie Jungtinių Tautų pasaulinio susitarimo – United Nations Global Compact – ir įsipareigojo laikytis 10 verslo etikos arba socialinio atsakingumo principų: gerbti darbuotojų teises, pripažinti jų teisę į kolektyvines derybas, remti ir skatinti aplinkosaugos iniciatyvas, nenaudoti priverstinio darbo, kitų diskriminavimo formų, prisidėti prie korupcijos mažinimo versle. B. Lubys pasirašė šiuos įsipareigojimus ir sąžiningai laikėsi šių principų, o pasirašytą dokumentą įteikė tuometiniam šalies prezidentui V. Adamkui. B. Lubio pastangomis Lietuvos pramonininkų konfederacija tapo įtakinga šalies gamintojus vienijanti jėga, kuriai jis vadovavo nuo 1993 m. iki savo mirties. Mano nuomone, B. Lubys konsolidavo nacionalinę pramonę, jis sugebėjo suderinti įvairiausių verslininkų interesus, panaudojo savo autoritetą sprendžiant opias ūkio plėtros problemas, tiek mokesčių, tiek teisės aktų srityje. Jo iniciatyva Lietuvoje buvo įsteigta Trišalė taryba, prasidėjo socialinis dialogas tarp darbdavių, valstybės ir profsąjungų. Beje, tokio dialogo ištakos pirmiausia gimė jo vadovaujamame koncerne. Būsiu atviras, vykdavo sunkios derybos su profsąjungomis, kartais jos užtrukdavo iki paryčių, tačiau pasirašius sutartį įmonė savo įsipareigojimus besąlygiškai pildydavo.

Anot B. Lubio, sėkmę versle lemia darbštumas, stipri ir patikima komanda, verslo etika, išsilavinimas, profesionalumas. B. Lubys buvo daugiau nei 80 išradimų, daugelio mokslinių ir publicistinių straipsnių autorius, apgynė chemijos mokslų daktaro disertaciją, buvo Lietuvos Respublikos mokslinės techninės premijos laureatas. Jam rūpėjo studijų kokybė, jis ragino mokslo įstaigas atsižvelgti į Lietuvos realijas ir rengti specialistų pamainą mūsų pramonės įmonėms. Jo rūpesčiu koncernas „Achemos grupė“ kiekvienais metais skirdavo keliasdešimt tūkstančių litų geriausių KTU cheminės technologijos fakultetų studentų stipendijoms. B. Lubys tapo mūsų pramonės laimėjimų simboliu. Beje, dar nepriklausomybės aušroje jis ne kartą sakė: „Ekonominė gerovė atsiras ne iš karto po nepriklausomybės, ją reikės ilgai kurti.“ Jis tikėjo Lietuvos žmonių darbštumu, gebėjimu rasti bendrą interesų su užsienio partneriais tiek Vakaruose, tiek Rytuose. B. Lubio išmintis įvertinta ir pripažinta toli už Lietuvos ribų. Tai patvirtina jam įteikti apdovanojimai: Lietuvos nepriklausomybės medalis, Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino II laipsnio ordinas, Belgijos karūnos didžiojo karininko ordinas, Estijos II laipsnio baltosios žvaigždės ordinas, Lenkijos Respublikos komandoro kryžiaus ordino kavalierius, Tarptautinės Petro Didžiojo premijos laureatas, Rusijos Lomonosovo vardo premijos laureatas ir kiti.

Jam buvo itin svarbūs šalies likimo klausimai. Kur eina Lietuva? Kas bus su lietuvių kalba, istorija, kultūra, jos pramone ir energetika? Jis nuoširdžiai rūpinosi tais klausimais, dosniai rėmė kultūrą, knygų leidybą, meną. Jis garsus mecenatas, ne vienam talentingam menininkui padėjo skintis kelią į pasaulio garso scenas. B. Lubys buvo didis patriotas, nacionaliniams interesams visada skyręs pirmenybę. Žmonės įsiminė B. Lubio atvirą, nuoširdų bendravimą, gebėjimą kalbėtis su skirtingų sluoksnių atstovais. Jis – autoritetas, kurio pastangomis buvo kuriama Lietuvos žmonių gerovė.

Norėčiau padėkoti šio posėdžio iniciatoriams. Jau tapo graži tradicija paminėti iškilus menininkus, politikus, tačiau verslininką pagerbiam pirmą kartą. Matyt, pasikeitėme, subrendome, gebame matyti platesnį vertybių spektrą. Ačiū už dėmesį.